

หลักการและเหตุผล

เป้าหมายในการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยตามแผนพัฒนาการศึกษาฯ ฉบับที่ 7 (2535-2539) ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษา โดยปรับปรุงรูปแบบและวิธีการเรียนการสอน กิจกรรม- นักศึกษาที่ทันสมัยและหลากหลายสอดคล้องกับการพัฒนาทางเทคโนโลยี และสามารถเสริมสร้างคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ให้แก่ นักศึกษาได้ โดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้กำหนดบทบาทและเป้าหมาย "การ ศึกษาที่พึงประสงค์" ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้เป็นคนเก่งและเป็นคนดี พร้อมทั้งจะพัฒนาเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา จำเป็นต้องพัฒนาทั้งด้าน- วิชาการและกิจกรรมนักศึกษาควบคู่กันไป

นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ส่วนใหญ่อายุคาบเกี่ยวระหว่างวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น คือ มีอายุระหว่าง 17 - 22 ปี อรรถพร นวกิจมารุ่ง (2529:1) ให้ความเห็นว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่กระตือรือร้น มีความอยากรู้ อยากรูเห็น อยากรลอง และอยากแสดงความคิดเห็น ต้องการให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูง และทนไม่ไหวที่เห็นความไม่ยุติธรรมอันสังคม ต้องการความมีอิสระและกำรแสดงออก ซึ่งสอดคล้อง กับทองเรือน อมรัชกุล (2525:24) กล่าวว่าผู้ที่อยู่ในวัยนี้พร้อมที่ยอมรับคุณการณที่ตนเชื่อถือในทาง จิตวิทยาถือว่าวัยนี้เป็นวัยที่แสวงหาเอกลักษณ์ (Identity) ของตนเอง กอปรกับวิถีชีวิตนักศึกษามา จากสภาพแวดล้อมภูมิลานาที่แตกต่างกัน การเพิ่มจำนวนนักศึกษาอย่างรวดเร็วเพื่อให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ฉบับที่ 7 (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์: 2535) และตามมติที่ประชุมคณะกรรมการประสานงานเรื่องกิจการนิสิตนักศึกษา ครั้งที่ 3/2536 วันที่ 14 มิถุนายน 2536 (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์: 2537) ให้แนวคิดเกี่ยวกับมิติใหม่ในการพัฒนา นิสิตนักศึกษาว่าแต่ละสถาบันควรมีการศึกษาวิจัยคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้หรือไม่มี

ด้วยเหตุผลและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ซึ่งคาดว่าจะน่าจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนานักศึกษา และ งานวิจัยนี้ได้นำเอาทฤษฎีการพัฒนานักศึกษาของซิคเกอร์ริง ใน 3 ด้าน คือ การพัฒนาสมรรถภาพ การพัฒนาอารมณ์ และการกำหนดเป้าหมายในชีวิตมาเป็นแนวทางในการศึกษาว่านักศึกษามหาวิทยาลัย- สงขลานครินทร์ในชั้นปีที่ 4 หลักสูตรปกติ ระดับปริญญาตรีที่ใช้วิถีชีวิตการศึกษานในเวลาเท่ากัน 4 ปี ว่า นักศึกษามีโลกทัศน์แตกต่างกันหรือมีมากน้อยเพียงใดในสิ่งที่มหาวิทยาลัยจัดให้ (Input) ตามระบบ ซึ่งได้แก่หลักสูตรการเรียน การสอน กิจกรรมนักศึกษา และสภาพแวดล้อม ตามกระบวนการพัฒนา (Process) และผลิตผล (Output)

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพ การพัฒนาอารมณ์ และการกำหนดเป้าหมายในชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพ การพัฒนาอารมณ์ และการกำหนดเป้าหมายในชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามตัวแปรเพศ สาขาวิชา วิทยาเขต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

1. ท้าทายระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพ การพัฒนาอารมณ์ และการกำหนดเป้าหมายในชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ว่านักศึกษารับการพัฒนาในระดับใด
2. ท้าทายความแตกต่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพ การพัฒนาอารมณ์ และการกำหนดเป้าหมายในชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามตัวแปรเพศ สาขาวิชา วิทยาเขต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา
3. ผลการวิจัยการพัฒนาสมรรถภาพ การพัฒนาอารมณ์ และการกำหนดเป้าหมายในชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร อาจารย์ กิจการนักศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายและจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. ผลการวิจัยท้าทายให้เข้าใจถึงองค์แห่งความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพ การพัฒนาอารมณ์ และการกำหนดเป้าหมายในชีวิตของนักศึกษา และเป็นภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามแนวทฤษฎีการพัฒนานักศึกษาของซิคเกอร์ใน 3 ด้าน คือ
  - 1.1 การพัฒนาสมรรถภาพ (Achieving Competence)
  - 1.2 การพัฒนาอารมณ์ (Managing Emotion)
  - 1.3 การกำหนดเป้าหมายในชีวิต (Clarifying purposes)

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาปกติระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขตปัตตานี ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2538 จำนวนทั้งหมด 1,785 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาปกติระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขตปัตตานี ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2538 จำนวนทั้งหมด 318 คน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ตัวแปรอิสระ

4.1.1 ตัวแปรเพศ ได้แก่

เพศชาย

เพศหญิง

4.1.2 ตัวแปรสาขาวิชา ได้แก่

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

4.1.3 ตัวแปรวิทยาเขต

วิทยาเขตหาดใหญ่

วิทยาเขตปัตตานี

4.1.4 ตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.50 ขึ้นไป

2.49 ลงมา

4.1.5 ตัวแปรลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา

ลักษณะจริงจัง ชำนาญ

ลักษณะเข้าร่วมโดยอ้อม

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพ การพัฒนาอารมณ์ และการกำหนดเป้าหมายในชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพ การพัฒนาอารมณ์ และการกำหนดเป้าหมายในชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อันมีผลมาจากการเรียนรู้ จากข้อเท็จจริงและประสบการณ์ตามวิถีชีวิตของนักศึกษาตั้งแต่มีสถานภาพเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1-ชั้นปีที่ 4 ซึ่งสามารถวัดได้โดยอาศัย เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขต-ปัตตานี ที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาปกติ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วนภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2538 เท่านั้น ด้วยเหตุผลที่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทุกคนได้ใช้ชีวิตน การศึกษาและมีโลกทัศน์กว้างไกลในเวลาที่เท่ากัน
3. การพัฒนานักศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาและประสบการณ์กิจกรรมของ มหาวิทยาลัย และการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถที่ถึงศักยภาพ ที่ควรจะเป็นของแต่ละคน พร้อมคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อวิถีชีวิตการประกอบอาชีพ และการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาสังคม
4. การพัฒนานักศึกษาตามแนวการพัฒนาตนของซิกเกอริง หมายถึง การพัฒนานักศึกษาให้มี ความเจริญงอกงามหรือการเปลี่ยนแปลงไปสู่สถานะที่ดีขึ้นทั้งทางด้านสมรรถภาพ อารมณ์ ความมี เอกลักษณ์ ความมีอิสระในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล การกำหนดเป้าหมายในชีวิตและ มีบูรณาการแห่งตน แต่ในที่นี้ศึกษาเพียง 3 ด้าน คือ การพัฒนาสมรรถภาพ การพัฒนาอารมณ์ และการ กำหนดเป้าหมายในชีวิต
5. การพัฒนาสมรรถภาพ หมายถึง ความสามารถในการนำสมรรถภาพทางด้านสติปัญญา ร่างกาย การสื่อสารและทักษะในการปฏิบัติงาน ตลอดจนความสามารถทางด้านสังคมไปประยุกต์ ใช้ได้อย่างเหมาะสมถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
6. การพัฒนาอารมณ์ หมายถึง ความเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น สามารถปรับสภาวะ ของอารมณ์ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมและมีผลกระทบจากสภาพแวดล้อม พร้อมทั้งสามารถแสดงออกทาง อารมณ์อย่างเหมาะสมถูกต้อง

7. การกำหนดเป้าหมายในชีวิต หมายถึง ความสามารถในการวางแผนและกำหนดรูปแบบของการดำเนินชีวิต ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีลักษณะประสานสัมพันธ์กันระหว่างด้านอาชีพ นันทนาการ ความเชื่อและวิถีชีวิต

8. สาขาวิชา หมายถึง สาขาวิชาที่เปิดทำการสอนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขตปัตตานี ได้แก่ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นสาขาวิชาที่เปิดทำการสอนในคณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติและวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะอุตสาหกรรมเกษตร สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นสาขาวิชาที่เปิดทำการสอนในคณะพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะทันตแพทยศาสตร์ สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นสาขาวิชาที่เปิดทำการสอนในคณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการ

9. วิทยาเขต หมายถึง เขตการศึกษาซึ่งเรียกชื่อตามสถานที่ตั้ง ได้แก่ วิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขตปัตตานี

10. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลเฉลี่ยของคะแนนที่ได้ตั้งแต่ภาคเรียนแรกที่เข้าศึกษาจนถึงภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

11. ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา หมายถึง ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาตั้งแต่มีสถานภาพเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จนถึงภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2538 แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ใหญ่ ๆ คือ

11.1 ลักษณะจริงจังเข้มข้น (active participation) คือการเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะเป็นผู้บริหาร เช่น นายก อุปนายก ประธานชมรม เลขานุการ นักกีฬา นักดนตรี นาฏศิลป์ นักอาสาพัฒนา กรรมการหอพักนักศึกษา และกรรมการสโมสรคณะ ฯลฯ

11.2 ลักษณะเข้าร่วมโดยอ้อม (Passive Participation) หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมเพียงผิวเผินหรือฉาบฉวย เช่นการเป็นสมาชิกชมรม การเป็นผู้ชม ผู้ฟัง หรือการช่วยงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ฯลฯ